

PWYLLGOR LLYWODRAETHU AC ARCHWILIO

Cofnodion cyfarfod Hybrid a gynhaliwyd ar 20 Tachwedd, 2025.

Mae'r Agenda ar [gael yma](#).

Mae recordiad y cyfarfod ar [gael yma](#).

Yn bresennol: G. Chapman (Cadeirydd ac Aelod Lleyg); Y Cynghorwyr: E. Goodjohn a J. Protheroe.

Hefyd yn bresennol: Y Cynghorwyr J. Aviet, I. Buckley a Dr. I.J. Johnson.

466 CYHOEDDIAD –

Cyn cychwyn busnes y Pwyllgor, darllenodd y Swyddog Gwasanaethau Democrataidd a Chraffu y datganiad a ganlyn: "A gaf i atgoffa pawb sy'n bresennol y bydd y cyfarfod yn cael ei ffrydio'n fyw yn ogystal â'i recordio trwy'r rhyngrwyd ac mae'r recordiad hwn wedi'i archifo i'w weld yn y dyfodol".

467 YMDDIHEURIAD AM ABSENOLDEB –

Derbyniwyd hwn gan y Derbyniwyd y rhain gan y Cynghorwyr G. Ball ac M. Hooper ac M. Evans (Aelod Lleyg).

468 COFNODION –

PENDERFYNWYD – Y dylid cymeradwyo cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 15 Medi, 2025 fel cofnod cywir.

469 DATGANIADAU BUDDIANT –

Ni dderbyniwyd unrhyw ddatganiadau buddiant.

470 DATGANIAD CYFRIFON WEDI'I ARCHWILIO 2024/25 (PW) –

Ar gyfer yr eitem hon, croesawodd y Cadeirydd y Pennaeth Cyllid / Swyddog Adran 151, y Rheolwr Gweithredol – Cyfrifeg, ac o Archwilio Cymru, M. Jones a J. Llewellyn.

Roedd gan y Cyngor tan 31 Mai bob blwyddyn i gyflwyno Datganiad Cyfrifon drafft a Datganiad Llywodraethu Blynnyddol i'w harchwilio ac mae gan archwiliad allanol tan 31 Gorffennaf i gyhoeddi tystysgrif.

Adroddwyd bod ôl-groniad o waith yn genedlaethol a bod Archwilydd Cyffredinol Cymru wedi ymestyn y dyddiad cau ar gyfer ardystio i 31 Hydref ar gyfer Datganiad Cyfrifon 2024/25.

Cyflwynwyd y Datganiad Cyfrifon drafft a'r Datganiad Llywodraethu Blynnyddol i Archwilio Cymru ar 30 Mehefin. Roedd hynny'n bodloni'r dyddiad cau y cytunwyd arno'n lleol gan Archwilio Cymru, ond serch hynny roedd y Cyngor wedi cyhoeddi hysbysiad cyhoeddi hwyr.

Roedd y Datganiad Cyfrifon Terfynol Drafft yn cynnwys cydgrynhoi cyfrifon Cyd-bwyllgor Bargen y Ddinas 2023/24 a archwiliwyd a chyfrifon Cyd-bwyllgor Bargen y Ddinas Drafft 2024/25 a oedd wedi bod yn destun Archwiliad o falansau perthnasol gan Archwilio Cymru.

Roedd nifer o newidiadau eraill, yn bennaf o natur cyflwyno a dosbarthu, a fyddai'n cael eu manylu yn yr adroddiad hwn ac a oedd hefyd wedi'u cynnwys yn adroddiad yr Archwilydd.

Dangosodd y Datganiad Llywodraethu Blynnyddol fod trefniadau llywodraethu priodol ar waith i fodloni'r egwyddorion llywodraethu. Roedd camau gweithredu wedi'u nodi i fynd i'r afael â'r materion llywodraethu a nodwyd yn ystod 2024/25.

Byddai Archwilio Cymru yn ysgrifennu at y rhai sy'n gyfrifol am Lywodraethu i gael sicrwydd nad oedd unrhyw dwyll a fyddai'n cael effaith ar gywirdeb a chyfanrwydd y Datganiad o'r Cyfrifon. Nid oedd unrhyw faterion twyll yn effeithio ar gyfrifon y Cyngor.

Roedd archwiliad allanol y Datganiad Cyfrifon bron â bod wedi'i gwblhau. Roedd adroddiad drafft Archwiliad Cyfrifon Archwilio Cymru ynghlwm yn Atodiad D ac yn cadarnhau adroddiad archwilio diamod. Roedd yr adroddiad yn cynnwys atodiadau a oedd yn nodi'r gwelliannau archwilio y cytunwyd y byddai adroddiad pellach yn cael ei gyflwyno gan Archwilio Cymru sy'n nodi'r argymhellion a wnaed yn dilyn archwiliad cyfrifon 2024/25.

Cwblhawyd yr archwiliad allanol o'r Datganiad Llywodraethu Blynnyddol hefyd ac nid oedd angen unrhyw welliannau sylweddol.

Roedd gwaith archwilio wedi dechrau ar y Gwasanaeth Rheoleiddio a Rennir ac roedd yr archwiliad yn parhau. Bu rhywfaint o drafodaeth ar ffurf cyfrifon Gwasanaeth Mabwysiadu Rhanbarthol y Dyffryn, y Cymoedd a Chaerdydd i'w cynhyrchu, a oedd ond wedi dod i ben yn ddiweddar felly roedd y gwaith yn dal i fynd rhagddo.

Cynigiodd G. Chapman (Cadeirydd ac Aelod Lleyg) ddiolch i Dîm Cyfrifeg y Cyngor ac Archwilio Cymru am gynhyrchu'r Datganiad Cyfrifon a oedd wedi derbyn adroddiad archwilio diamod ar gyfer 2024/25. Gwnaeth y Cadeirydd sylwadau ar y gofynion ar y Tîm Cyfrifeg a fyddai'n cael eu cynnwys yn yr adroddiad Gwersi a Ddysgwyd a gynhyrchir bob blwyddyn yn dilyn cwblhau'r datganiad cyfrifon blynnyddol. Byddai hynny hefyd yn cynnwys yr argymhellion dilynol gan Archwilio Cymru ar y broses i gwblhau'r cyfrifon.

PENDERFYNWYD –

- (1) Y dylid cymeradwyo'r Datganiad Cyfrifon Terfynol a'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol i'w cyflwyno i'r Cyngor i'w cymeradwyo'n derfynol Atodiadau A a B i'r adroddiad yn y drefn honno.
- (2) Y dylid rhoi awdurdod dirprwyedig i'r Swyddog Adran 151 mewn cysylltiad â Chadeirydd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio i wneud unrhyw addasiadau terfynol i'r Datganiad Cyfrifon Terfynol a'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn ôl yr angen.
- (3) Y dylid cymeradwyo'r ymateb i ymholiadau archwilio Archwilio Cymru yn Atodiad C i'r adroddiad.
- (4) Y dylid nodi ISA260 Drafft Archwilio Cymru a'r Camau Rheoli y cytunwyd arnynt gan Gyngor Bro Morganwg.
- (5) Y dylid nodi adroddiad Gwersi a Ddysgwyd gan y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio, gan gynnwys cynhyrchu'r argymhellion gan Archwilio Cymru a wnaed yn dilyn archwiliad cyfrifon 2024/25.

Rhesymau dros benderfyniadau

- (1) Er mwyn i'r Cyngor Llawn gymeradwyo'r Datganiad Cyfrifon a'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol.
- (2) Roedd archwiliad y Datganiad Cyfrifon a'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn hanfodol wedi'i gwblhau ond efallai y bydd angen gwneud rhai mân newidiadau cyn iddynt gael eu cymeradwyo gan y Cyngor.
- (3) Roedd Archwilio Cymru wedi ysgrifennu at swyddogion a'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu gyda set o ymholiadau i roi sicrwydd ynghylch twyll, partïon cyfreithiol a phartïon cysylltiedig.
- (4) Roedd yr ISA260 i'w nodi ac roedd unrhyw addasiad gofynnol wedi'i wneud yn y Datganiad Cyfrifon a'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol a gyflwynir i'w gymeradwyo.
- (5) Gan ystyried cynnwys yr adroddiad, y cyfeiriad a'r trafodaethau yn y cyfarfod.